

ГАЗЕТА

КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

COGNOSCERE. DOCERE. ERUDIRE.

Видається з 1 січня 1817 року

Випуск 12 від 30 серпня 2024 року

СМІЛИВІ ДІЯТИ, БОРОТИСЯ, ПЕРЕМАГАТИ!

***З Днем Незалежності України!
З Днем Державного Прапора України!
З Днем міста-героя Харкова!***

УНІВЕРСИТЕТ

КОЛОНКА РЕКТОРА

В НОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ РІК – З НОВИМИ ПЕРСПЕКТИВАМИ!

Успіх – це не підсумок мрій, а підсумок творчої праці.

Сергій Жадан

Літо в Каразінському пройшло насичено, активно та надзвичайно плідно!

Університет увійшов до п'ятірки університетів України, які отримали найбільше державне замовлення за результатами широкого конкурсу! І став єдиним університетом в Україні, який збільшив показники порівняно із минулим роком, запропонувавши абітурієнтам 1 155 місць!

До Каразінського зараховано 2 797 студентів-бакалаврів! Ми дуже пишаємося цією вагомою цифрою і щиро радіємо тому, що найкраща молодь обирає саме наш університет!

Заради досягнення таких потужних результатів невтомно працювала вся наша велика та згуртована каразінська родина. Тому дуже хочеться подякувати всім викладачам та співробітникам за їхню наполегливу працю, щире відданість університету та прагнення разом досягати все нових і нових вершин! Хочеться подякувати нашим чудовим студентам за їхню стійкість, креативність та проактивну позицію! Хочеться подякувати друзям, партнерам та амбасадорам університету за їхню діяльну підтримку, спільні проекти та заходи, за таке необхідне нам відчуття єднання та впевненості навіть за найскрутніших обставин!

І, безумовно, ми всі уклінно дякуємо нашим захисникам і захисницям, завдяки яким ми можемо жити і працювати в Харкові, розвивати освіту і науку, створювати найкращі можливості для наших студентів!

Каразінський – наша фортеця стійкості та джерело натхнення. І звісно – велика та згуртована спільнота однодумців, які поважають, цінують і підтримують один одного та університет за будь-

яких обставин! Разом ми не тільки мріємо, а й активно діємо задля досягнення найкращих цілей! Разом ми щодня радіємо від спілкування з друзями та однодумцями! Відчуваємо неабиякий ентузіазм та захоплення при кожному погляді у натхненні очі наших мотивованих й талановитих студентів! І впевнену віру в майбутнє Каразінського університету, Харкова та України! Адже з такими людьми поряд неможливо не вірити в найкраще!

У новому навчальному році хочеться побажати всім нам плекати та зберігати наше внутрішнє світло і наш внутрішній мир за будь-яких зовнішніх обставин! І завжди триматися разом, підтримуючи один одного та допомагаючи тим,

хто цього потребує! Адже саме в єдності – наша сила та запорука щасливого майбутнього нашої країни!

А нашим першокурсникам бажаю, щоб натхнення та ентузіазм в їхніх очах ніколи не згасали! Щоб їхні студентські роки були плідними, сповненими важливих відкриттів, теплого щирого спілкування та всебічних можливостей розвитку! Щоб їхній шлях був прямим та легким, і щоб на цьому шляху їх завжди супроводжували друзі та однодумці! А ми завжди будемо поруч і завжди допоможемо й підтримаємо у будь-якій ситуації!

*Професор Тетяна КАГАНОВСЬКА,
ректор університету.*

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

ПІДСУМКИ ВСТУПНОЇ КАМПАНІЇ-2024: АКТИВНО. ЗЛАГОДЖЕНО. РЕЗУЛЬТАТИВНО

Літо закінчилося, основна частина вступної кампанії 2024 року завершена, хоча вона ще продовжується для тих, хто має намір вступити на навчання для здобуття ступеня магістра та доктора філософії, а також для іноземних громадян. Тому час підбивати підсумки цього періоду, який був досить складним і напруженим в умовах воєнного стану. Розміщуємо наше традиційне інтерв'ю про особливості вступної кампанії-2024 з вуст начальника навчального відділу Сергія Єльцова та відповідальної секретарки приймальної комісії Ганни Зубенко.

– Пане Сергію, які ваші враження від цьогорічної вступної кампанії, якщо порівнювати з минулим роком?

– Цьогорічна вступна кампанія за своїм перебігом близька до тогорічної, хоча має певні відмінності:

- *вступ на навчання для здобуття ступеня бакалавра проводився за результатами НМТ, який у цьому році складався з чотирьох предметів: українська мова, математика, історія України обов'язкові, а четвертий предмет – за вибором вступника, для вступу до магістратури обов'язковим було складання Єдиного вступного іспиту та Єдиного фахового вступного випробування (фахового іспиту) та не було можливості зарахування на навчання за результатами розгляду лише мотиваційних листів;*

- *для вступу для здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальностями «Право», «Міжнародне право», «Міжнародні відносини», «Публічне управління та адміністрування» мінімальний конкурсний бал був підвищений до 150.*

Загалом, Каразінський був найпопулярнішим закладом освіти

серед вступників цього року на Сході України та зібрав найбільшу кількість заяв – 11 058 заяв.

– Які загальні підсумки вступної кампанії 2024 року? Які дані щодо кількості зарахованих вступників?

– Зараз ми можемо говорити про підсумки вступної кампанії вступу для здобуття освітнього ступеня бакалавра як за кошти державного замовлення, так і за кошти фізичних та/або юридичних осіб. Зокрема, на навчання за державним замовленням вступило 1 184 вступники, за кошти фізичних та/або юридичних осіб – 1 546 осіб, відповідно, усього 2 730 вступників.

Вступна кампанія щодо вступу для здобуття освітнього ступеня магістра триває. Наразі зараховано 574 вступника на навчання за державним замовленням.

– Чи проводили в університеті набір на нові освітні програми та спеціальності?

– У 2024 році до Каразінської родини

приєдналися нові підрозділи: навчально-науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія» та Бахмутський навчально-науковий професійно-педагогічний інститут. Відповідно з'явилися і нові освітні програми та спеціальності. Наприклад, такі спеціальності: «Професійна освіта», «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», «Інформаційно-вимірвальні технології» тощо. Проводили набір на нові для нас спеціальності на медичному факультеті: «Терапія та реабілітація» («Фізична терапія»), «Стоматологія», «Медична психологія» тощо.

– Чи змінився обсяг державного замовлення, і від чого він залежить?

– Обсяг державного замовлення для бакалаврів проти 2023 року майже не змінився, ми отримали на одне місце більше, а обсяг державного замовлення в магістратуру зменшився на 60 місць. Критерії формування державного замовлення різноманітні. На загальнодержавному рівні це задоволення потреб усіх сфер суспільного життя у фахівців, наукових, науково-педагогічних та

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

робітничих кадрах з урахуванням середньострокового прогнозу; підвищення освітнього потенціалу населення тощо. Щодо розподілу державного замовлення між закладами вищої освіти, він визначається також різноманітними факторами: кількістю поданих заяв на вступ; конкурсними балами вступників; тогорічним обсягом державного замовлення та його виконанням тощо.

– Скільки студентів мають 200 балів із НМТ?

– У нас є вступники, які отримали 200 балів з двох (6 вступників) і навіть з трьох предметів НМТ (2 вступники). Крім того, до університету вступили 3 переможці Міжнародного турніру юних фізиків (Матяш Антон, Беляєва Анна, Бухтатий Антон); переможець Міжнародної олімпіади з української мови та літератури (Бухтатий Антон); призер міжнародної олімпіади з хімії (2 місце – срібна медаль) – Шеметов Богдан.

Наші вступники мають досягнення не тільки в навчанні. Зокрема, серед них є переможці Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідних робіт учнів – членів Малої академії наук України: Мелешко Анастасія, Шаповал Аліна – переможниці III етапу конкурсу. Також серед вступників багато переможців та призерів різноманітних творчих конкурсів. Наприклад, Гладченко Наталія – лауреат II ступеня Канадсько-українського фестивалю дитячої та юнацької творчості; срібна призерка Міжнародного вокального конкурсу «Я маю талант! Україна, Європа, США»; Трусова Катерина – переможниця III етапу Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості у номінації «Література», 1 місце, 2024 р. Ракоца Дарина – переможниця Міжнародного фестивалю-конкурсу «Таланти України», Харків, 2023 р., номінація «Естрадний вокал» та інші. Вітаємо в Каразінському університеті та пишаємося талановитими першокурсниками! Попереду – світ кращих студентських років, міцної дружби та важливих відкриттів.

– Пані Ганно, які спеціальності та напрями мали найбільший попит?

– Найбільш популярними традиційно є такі спеціальності, як-от: «Менеджмент», «Маркетинг», «Міжнародні відносини», «Комп'ютерні науки», «Кібербезпека та захист інформації», «Філологія (спеціалізація англійська мова та література)», «Право», «Психологія».

– Скільки було подано заяв на заочну форму навчання?

– На заочну форму навчання для здобуття ступеня бакалавра було подано 1 467 заяв, зараховано 443 особи. На заочну форму навчання для здобуття ступеня магістра подано 1 397 заяв. Вступ на навчання на здобуття ступеня магістра ще триває.

– Труднощі, які виникали у вступників під час проведення вступної кампанії цього року?

– Були поодинокі випадки, коли під час складання вступних випробувань у вступників були проблеми з електропостачанням та інтернет-зв'язком, труднощі накладання КЕП

під час підтвердження вибору місця навчання тощо.

– Загалом, пане Сергію та пані Ганно, чи задоволені ви цьогорічною вступною кампанією?

– Цьогорічна вступна кампанія ще триває, її підсумки будемо підбивати після проведення додаткового набору та завершення вступу до магістратури й аспірантури. Також попереду в нас набір на навчання іноземних громадян. Цього року ми сподівалися, що не зважаючи на війну, вступників буде не менше, а їх стало більше. Звичайно, це радує, хочеться, щоб ця динаміка зберігалася й на подальші роки. Усі предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії працювали на високому професійному рівні, активно та злагоджено. Щиро дякуємо усім, хто безпосередньо брав участь у проведенні вступної кампанії, а також тим структурним підрозділам університету, які допомагали в цій великій і нелегкій роботі.

Ліна ТИМАРСЬКА.

ДО ДНЯ ДЕРЖАВНОГО ПРАПОРА! ДО ДНЯ ХАРКОВА! ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ!

ЗБАГНУТИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ. ВИПАДКОВО ЧИ НЕВІДВОРОТНО? – В ЕКСКЛЮЗИВНОМУ ІНТЕРВ'Ю З УНІВЕРСИТЕТСЬКИМ ВИКЛАДАЧЕМ ІСТОРІЇ ЄВГЕНОМ ЗАХАРЧЕНКОМ

23 серпня в межах проекту «Тиждень Незалежності» у стінах Каразінського університету відбулася офлайн-лекція «Україні – 33?! Пам'ять про Незалежність та (не)залежність пам'яті» доцента кафедри історії України історичного факультету Євгена Захарченка, присвячена традиціям державотворення в Україні. Каразінці запропонували продовжити діалог про здобуття незалежності, про формування і зміцнення самостійності України як держави, про синьо-жовтий стяг та про місто-залізобетон на сторінках газети. Запрошуємо університетського викладача історії поділитися своїми міркуваннями...

– Пане Євгене, 33 роки Україна існує як незалежна держава. Що таке «незалежність», на вашу думку, чи стало це випадковістю, чи все ж було невідворотним процесом?

– Можна сказати, що вся історія – це

набір випадковостей, які з часом стали зрозумілими як логічний, закономірний, умотивований процес. Чи випадково «московський путч» 19–21 серпня 1991 року підитовхнув депутатів Верховної Ради УРСР до проголошення Незалежності? Так. Чи було бажання проголосити незалежність наприкінці 1980-х – на початку 1990-х закономірним? Так! Криза радянської системи доби «пізнього Брежнєва» і Горбачовська «перебудова» створили можливості для цього. Діяльність дисидентів стала потужнішою, організованішою, з'явилася реальна націонал-демократична опозиція у Верховній раді, було проголошено Декларацію про державний суверенітет, республіки в Балтії вийшли зі складу СРСР. Формально, незалежність – це статус, стан суб'єктності держави у світі. Мало було просто затвердити Акт проголошення незалежності України Верховною радою УРСР, важливим чинником було подальше підтвердження цього Акту через референдум 1 грудня 1991 року з боку народу і визнання незалежності України після цього з боку світової спільноти. Неформально, незалежність – це почуття самості, окремішності, розуміння, хто є умовні «ми» і хто є умовні «вони», чому в нас окремі шляхи існування. Зважаючи на це, проєкт розбудови «єдиного радянського народу», що базувався на здобутках «високої» російської культури з використанням російської як «мови міжнародного спілкування», вреїті-реїт провалився. НЕ залежати від думки «старшого брата» російського народу, НЕ залежати від політики Москви – союзного центру СРСР. Усі ці внутрішні важко вимірювані, майже неловимі інтенції вреїті-реїт перепогли в 1991 році.

– Саме 24 серпня народні депутати ухвалили Акт проголошення незалежності. Що це за документ? Розкажіть про події, які привели до проголошення Україною незалежності?

– Це документ з дуже лаконічним, але сакраментальним текстом:

«Виходячи із смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною у зв'язку з державним переворотом в СРСР 19 серпня 1991 року,

продовжуючи тисячолітню традицію державотворення в Україні,

виходячи з права на самовизначення, передбаченого Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами,

здійснюючи Декларацію про державний суверенітет України, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто проголошує незалежність України та створення самостійної української держави – УКРАЇНИ.

Територія України є неподільною і недоторканною.

Віднині на території України мають чинність виключно Конституція і закони України.

Цей акт набирає чинності з моменту його схвалення».

Один зі співавторів, Левко Лук'яненко, згадував, що спочатку хотів його назвати універсалом, але це могло би викликати алюзії в депутатів-комуністів із діяльністю Української Центральної Ради та подальшу дискусію, що затягнула би процес. Тому текст редагувався до максимально лаконічних, зараз би сказати по-харківськи – залізобетонних формувань. Водночас у тексті закладено завуальовані посилання на те, що Україна вже мала власну державу в минулому і де-юре мала законне право на неї за тогочасного серпня 1991 року. Тут очевидними є натяки на існування

ДО ДНЯ ДЕРЖАВНОГО ПРАПORA! ДО ДНЯ ХАРКОВА! ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ!

Київської Русі, Галицько-Волинського князівства, Гетьманщини, Української Народної Республіки – ця схема української державності була сформульована Михайлом Грушевським ще на початку ХХ століття й продовжувала жити в головах окремих національно-свідомих депутатів тодішньої Верховної Ради, що належали до так званої опозиції.

– Після здобуття Україною незалежності, у яких сферах відбувся поштовх для розвитку, створення інститутів, який курс взяла країна в цілому?

– 1990-ті роки важко назвати періодом розвитку. Україна постала незалежною, маючи економічну кризу, гіперінфляцію, масову трудову еміграцію та інші не надто позитивні речі. Можна сказати, що ця криза певним чином затьмарила факт проголошення незалежності й не дала повною мірою у суспільстві оцінити усю сакраментальність цього статусу. Розвиток стосувався насамперед розбудови системи національних інституцій, по суті, старі радянські переформатовувалися на нові. Ці зміни

не могли відбуватися ані швидко, ані радикально, тому що існувала сильна інертність і тяглість з попереднього періоду. Не варто робити з того трагедію, радянська спадщина була дуже масштабною та потужною, ми й досі намагаємося її переосмислити та пропрацювати й досі нам не все вдається як суспільству. Це складний довгий процес.

Одними із перших було затверджено інститут громадянства, збройних сил, національних державних символів, розпочалася інтеграція України до міжнародних світових організацій: МВФ, ОБСЄ, Ради Європи. Загалом курс було взято максимально нейтральний, можна навіть сказати децю амбівалентний: Україна позиціювала себе як позаблокова, нейтральна держава, що була відкрита для розбудови рівних партнерських відносин з усіма державами.

– Гетьман Іван Мазепа – перший будівничий незалежності України та ворог імперії? Який головний сенс державного будівництва різними історичними постатями, аналогії з

сучасністю?

– Гетьман Іван Мазепа – точно не перший, кого можна зарахувати до «будівничих» України. Тут постаті Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Данила Галицького, Богдана Хмельницького хронологічно зайняли свої місця набагато раніше. Мазепа, безумовно, у когорті цих достойників. Маємо тверезо розрізняти реальну біографію певної постаті та той образ, що було сформовано набагато пізніше. Іван Мазепа став «ворогом імперії» лише після таємної угоди зі шведським королем Карлом XII у 1708 році, а управляв Гетьманщиною він з 1687 року. Його відносини із Москвою були навіть дуже теплими в певні періоди. Коли ж інтереси «сюзерена», Петра I, та «васала», Івана Мазепи, принципово розійшлися в умовах Північної війни от тоді, Мазепа із «вірного слуги» перетворився на «зрадника». Надалі цей негативний образ Мазепи культивувався як у Російській імперії, так і в СРСР. Інша справа, що з погляду сучасної незалежної української держави його спробу вийти з-під залежності Московської держави

ДО ДНЯ ДЕРЖАВНОГО ПРАПОРА! ДО ДНЯ ХАРКОВА! ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ!

в 1708 році однозначно справедливо оцінюють, як одну зі сходинок до набуття суб'єктності та незалежності.

Нам, доречі, ще доведеться переосмислити роль українців у розбудові імперії і оцінити свій внесок. Але поки, ми, як суспільство, не готові до цього й трохи інфантильно перекладаємо всю вину на аморфну чужу «імперію», що постала немов нізвідки й загарбала Україну. Це не є критичним та адекватним сприйняттям, це наш комплекс менишварності, що позбавляє нас самих у своїх же очах статусу суб'єктності. Українці чимало долучилися до розбудови Російської імперії, особливо у XVIII столітті, так само як і СРСР, і якщо у вузьких наукових колах це розуміння є, на рівні широкого публічного дискурсу таке розуміння абсолютно відсутнє зараз.

Війна вимагає акумулювання і згуртування суспільства навколо простої та зрозумілої ідеї виживання й окремишності.

– Уперше за всю історію ми впали в демографічну яму. Чи маємо аналогії з історії, як виходити з цього? При Хмельницькому в нас було 5 мільйонів людей. У 1929 році близько 50 мільйонів українців. Війна розкидала по світу мільйони українців. Чи маємо шанс відновитися чисельно після 24 лютого 2022 року?

– Аналогії ми фактично не маємо, тому що протягом довгого часу населення українських земель у глобальній перспективі лише зростало. Звісно, були значні людські втрати в часи голоду на початку 1920-х, Голодомору 1932–1933 років, Другої світової війни, голоду 1946–1947 років, але ці приклади не є релевантними для сучасності. Демографія – наука точна, але коли говоримо про події ранньомодерного часу, до таких цифр треба ставитися вкрай обережно. Держава Хмельницького не охоплювала всіх територій, що зараз заведено називати українськими, на тих теренах проживало безліч різних національних груп, і такий підрахунок вкрай складний і неточний. Цифри радянської статистики так само викликають чимало запитань у дослідників, що призводить і досі до дискусії навколо кількості

жертв Голодомору 1932–1933 років. Демографічний спад розпочався ще у 1990-х, скороченню чисельності населення сприяла значна еміграція після розпаду СРСР, так зване «вимивання мізків» та глибока економічна криза.

Врешті-решт і світ змінився, в Україні, як і в Європі змінилася шлюбно-репродуктивна поведінкова модель. Скорочення населення, яке було відносно поступовим протягом 1990–2010-х, у 2014 році прискорила агресія Російської Федерації та тимчасова окупація окремих територій Донецької та Луганської областей і АР Крим. Новий удар по нашій демографії відбувся 24 лютого 2022 року, що спричинило вимушене біженство. На жаль, такі серйозні демографічні втрати в умовах, що склалися натепер навряд чи вдасться подолати.

«Нашого цвіту по всьому світу» – це відбувається не вперше. Українська діаспора масово почала формуватися ще наприкінці XIX століття. Ми маємо приклади існування української діаспори у США й Канаді, які протягом XX століття зберігали свою національну ідентичність і з незалежності долучилися до розбудови України. В умовах війни на перший план завжди виходять базові потреби виживання. Інша справа, що сучасній Україні критично важливо, але зараз і критично складно, підтримувати зв'язок зі своїми громадянами, де б вони не були, і створювати умови для їхнього повернення. А українським громадянам важливо не розчинитися в закордонному морі.

– Пане Євгене, не можу не запитати про синьо-жовтий стяг до Дня прапора і про День Харкова, про насичені ключовими державними святами серпень.... історичну пам'ять та національну єдність довкола?

– Під час «весни народів» у 1848–1849 роках в Австрійській імперії українці Східної Галичини почали використовувати синьо-жовтий прапор, зокрема у Львові. Ще Данило Галицький за середньовіччя використовував зображення золотого лева на синьому полі, ці кольори не були винайденням модерної доби чи сучасності.

Під час Української революції 1917–1918 років синьо-жовтим був прапор Української Народної Республіки, цьому чимало посприяв Михайло Грушевський. За радянських часів вивішування синьо-жовтих прапорів поодинокі практикували представники українського дисидентства, це була така форма пасивного спротиву. Звісно, синьо-жовту символіку активно використовували в діаспорі. 23 серпня 1991 року до будівлі Верховної Ради УРСР було занесено синьо-жовтий прапор, а 24 серпня було затверджено Акт проголошення незалежності. Цікаво, що державний прапор сучасної України було затверджено постановою Верховної Ради України 28 січня 1992 року, а от саме День державного прапора в символічному календарі з'явився лише в серпні 2004 року.

З Днем Харкова все набагато складніше. Загалом дуже мало міст, де можна підтвердити конкретну дату заснування, якщо мова йде про міста з давньою історією. 23 серпня 1943 року – це день визволення міста Харкова від німецько-фашистських загарбників, саме в такому формулюванні. Фактично, у цей день командував Степового фронту маршал Іван Конев передав інформацію до Москви, що Харків було взято Червоною Армією. Насправді бої ще тривали на околицях міста аж до кінця серпня. Наприкінці 1980-х день міста відзначали 20 вересня, і лише в 1997 році за ініціативи тодішнього міського голови Михайла Пилипчука було поєднано День визволення із Днем міста. У 1990-х після колапсу радянської ідеології виник певний вакуум. Регіональна влада намагалася акумулювати електорат навколо зрозумілих наративів, що не викликали категоричного відторгнення в громади. Майже до останніх років міф про Велику Вітчизняну війну продовжував бути досить потужним на Сході та Півдні України. 23 серпня дуже вдала дата – це хороша погода, період відпусток, можливість продемонструвати досягнення та ефективність місцевої влади, відкрити станцію метро, пам'ятник, реконструкцію якоїсь локації. З цього погляду з 1997 року до 2022 року міська влада діяла дуже продуктивно це й ініціювала масштабні концерти та масові «народні гуляння». Таким чином, 23 серпня як День міста, фактично не

ДО ДНЯ ДЕРЖАВНОГО ПРАПОРА! ДО ДНЯ ХАРКОВА! ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ!

збігається з його реальним звільненням від німецької окупації. Це не дата заснування, як День народження, а за сучасної європейської історії це День пам'яті жертв тоталітарних та авторитарних режимів в Європейському союзі (23 серпня 1939 року – укладання Пакту Молотова – Ріббентропа (Московського договору/Радянсько-німецького договору про ненапад), що фактично розв'язав Адольфу Гітлеру руки для початку Другої світової війни 1 вересня 1939 року) і це ж День державного прапора України. Таке комбо дуже важко переварити в один день з погляду адекватної системи символічних практик. З одного боку, відзначаючи День міста 23 серпня, ми спираємося на латентну радянську традицію, це затирає і нівелює День державного прапора. Але з іншого боку, як показало цьогорічне відзначення, – це спроба по-новому, в умовах сучасної війни поєднати символічно Харків, національну ідентичність та боротьбу проти теперішнього агресора –

Російської Федерації. Лише зараз на рівні громадськості розпочинається бодай якась дискусія щодо цього символічного Дня.

Так чи інакше, варіантів два: або наповнювати 23 серпня в Харкові сучасними сенсами, або переносити дату Дня міста. Ані перше, ані друге не є чимось надзвичайним і неприпустимим для символічних практик у публічних просторах міст. Який варіант перемаже – покаже час.

– **Формула Тараса Шевченка, про яку ви згадували, «Борітеся – поборете», – це реальна дієва формула. Це те, чого варто побажати українцям сьогодні? Чого б ви побажали наостанок розмови українцям?**

– Формули, звісно, зараз набагато складніші, як і складніша техніка бою, стратегія й тактика ведення боротьби.

«Борітеся – поборете» – це важливе символічне гасло з XIX століття. Показово, що воно не втратило актуальності, ані у XX столітті, ані в XXI столітті. Почуття незалежності, свободи, самості в різних своїх проявах, завжди були присутніми в нас. Це не лише Тарасове «Борітеся – поборете», а й «Свій до свого по своє», «В своїй хаті своя правда!», «Або здобудемо волю, або загинемо!», «Герої не вмирають! Вмирають вороги!», «Харків – залізобетон!» і навіть відома багатьом іронічно-в'їдлива формула «нашої національної ідеї...» Леся Подерв'янського «відчепіться* від нас...!».

Бажаю всім нам зберігати оптимізм, оцю в'їдливу рису до незалежності перед зовнішнім ворогом і врешті-решт здобути Перемогу!

Ліна ТИМАРСЬКА.

ЮВІЛЕЇ

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ПОЧЕСНОГО ДОКТОРА КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ, АМЕРИКАНСЬКОГО ІСТОРИКА ТА ПИСЬМЕННИКА ТІМОТІ СНАЙДЕРА: УНІВЕРСИТЕТ ВІТАЄ

18 серпня свій 55-річний ювілей відзначив американський історик і письменник, Почесний доктор Каразінського університету Тімоті Снайдер.

Його безмежна відданість історичній правді та внесок у розуміння історії Східної Європи є джерелом натхнення для багатьох. Праці Тімоті Снайдера стали маяком істини у світі, де історична пам'ять часто зазнає спотворень, і є важливим інструментом для боротьби з дезінформацією та несправедливістю.

Ми вдячні за відстоювання демократичних цінностей, допомогу та підтримку нашої країни в ці буремні часи. Присутність Тімоті Снайдера в нашій академічній спільноті є важливим мостом між Україною та світом, підкреслює значення історії у формуванні нашого майбутнього.

Каразінська спільнота сердечно вітає Тімоті з 55-річним ювілеєм! Зичимо міцного здоров'я, натхнення, нових значущих відкриттів і звершень!

Маргарита МОРОЗ.

ЮВІЛЕЇ

ЩИРО ВІТАЄМО З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ПОЧЕСНОГО ДОКТОРА КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ, ПИСЬМЕННИКА СЕРГІЯ ЖАДАНА

23 серпня не тільки наше місто відзначило ювілейний день народження, а й видатний письменник, не харків'янин за народженням, але плоть від плоті Харкова, без чиєї творчості абсолютно немислимий його літературний і музичний пейзаж – громадський активіст, перекладач, музикант, військовий, волонтер, Почесний доктор Каразінського університету, член Опікунської ради Каразінського благодійного фонду, наш натхненний добром та світлом Сергій Жадан. Творцю знаменитих «Депеш Мод», «Ворошиловграду», «Інтернату», «Месопотамії» численних пронизливих поезій Сергію Жадану виповнилося 50!

Непервершений Майстер слова – саме

таким Жадан увійшов в історію сучасної української літератури і вже є її живим класиком. Навіть не будемо пробувати перераховувати весь список престижних міжнародних нагород, яких він був удостоєний.

«Людину світу» і в той же час, безсумнівно, «людину Харкова» Каразінський щиро вітає сьогодні з ювілеєм та щиро дякує йому за те, що розгледів унікальну аuru Каразінського.

«Зберегти освіту важливо, як і виграти війну», – ці слова говорив щоразу благодійник, відданий друг університету Сергій Жадан та неодноразово перерахував зібрані з концертів кошти для відновлення

Каразінського, який постраждав через російські атаки.

Дякуємо за солідарність з Каразінським, дякуємо за потужну підтримку нашого університету, за безцінний внесок у культуру й освіту України!

Зичимо пану Сергію здоров'я, нескінченного натхнення, Перемоги та щастя під мирним небом України! Нехай Ваше слово продовжує звучати й надихати ще багато поколінь незламних українців, а Ваш патріотичний дух і мужність завжди будуть прикладом для нас усіх!

Ліна ТИМАРСЬКА.

ЛІТНЯ ШКОЛА З ЯДЕРНОЇ ФІЗИКИ: ЗІ ШКІЛЬНОЇ ЛАВИ – У ПРОФЕСІЙНЕ НАУКОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ

19 серпня у стінах Каразінського університету стартувала «Літня школа з ядерної фізики», організована за підтримки Європейської мережі ядерної освіти (ENEN). Ця подія відкриває нові горизонти для учнів старших класів, які цікавляться наукою та прагнуть зрозуміти основи однієї з найважливіших галузей сучасної фізики. Цього року організатори отримали понад 60 заявок від школярів. У межах школи учасники матимуть можливість працювати над реальними науковими завданнями та спілкуватися з провідними фахівцями в цій галузі. Мені випала нагода поспілкуватися з директором ННІ «Фізико-технічний факультет», кандидатом фізико-математичних наук, доцентом, організатором цієї школи, Пилипом Кузнецовим.

– Пане Пилипе, головні цілі та завдання «Літньої школи з ядерної фізики»? Чому важливо проводити такі заходи для школярів?

– Енергетична криза в Європі, спричинена російською агресією проти України, призвела до зміни курсу на збільшення використання ядерної енергії. Розгортання інноваційних ядерних технологій та їх впровадження в європейський енергетичний сектор до 2050 року є однією з головних цілей Європейського зеленого курсу на цю мить. У зв'язку з цим Європа почала підвищувати свою експертизу в ядерній галузі шляхом створення низки освітніх та професійних програм, зокрема сприяння розвитку ядерної освіти. Україна є частиною цього процесу, маючи високу компетенцію в ядерній галузі, але не маючи фахівців для подолання наслідків російської окупації Чорнобильської зони відчуження та Запорізької АЕС, збитків, завданих ключовим ядерним науково-дослідним установам, та дедалі більшої потреби в нових енергетичних потужностях через значні втрати енергетичної інфраструктури внаслідок безперервних обстрілів з боку росії. Подолання цієї проблеми можна досягти шляхом збільшення залучення молодих талантів до ядерної галузі. У зв'язку

з цим багато зусиль спрямовують на організацію конкретних заходів, орієнтованих на молоду аудиторію, зокрема школярів та шкільних учителів, студентів, магістрантів, аспірантів. «Літня школа з ядерної фізики» проходить у Каразінському університеті на базі ННІ «Фізико-технічний факультет» у межах реалізації проекту ENEN2Plus. Цей проєкт саме передбачає інформування та залучення нових талантів до ядерної галузі, роботу з учнями та вчителями й організацію щонайменше трьох літніх шкіл національними мовами.

– Які перші враження та відгуки ви отримали від учасників школи? Як діти реагують на такий специфічний та непростий предмет, як ядерна фізика?

– По-перше, організатори школи передбачали близько 20 учасників заходу – це повинні були бути здебільшого учні старших класів Харківщини, бо основною засадою школи була офлайн участь учасників. Та коли було відкрито реєстрацію, ми отримали понад 60 заявок з різних регіонів України – Тернопіль, Київ, Вінниця, Хмельницький. Спілкуючись із заявниками, ми виявили, що школярі були готові навіть приїхати до Харкова з західних регіонів країни для участі, і ми навіть маємо учасницю з Тернополя. Щодо

вражень від школи – їх важко переоцінити. Уже в перший день ми почули безліч подяк за те, що школа проходить наживо та що діти мають можливість особистого спілкування. Вони обговорюють питання школи під час кави-брейків, грають у тематичні ігри, обмінюються думками. Це значно спрощує процес навчання та покращує уважність дітей. Проведення занять саме в такій формі сприяє засвоєнню нового складного матеріалу. Можна сказати, діти занурюються у світ ядерної науки та відкривають для себе нові обрії.

– Як учасники школи будуть залучені до інтерактивних ігор? Яку роль ці ігри відіграють у навчальному процесі?

– Як я вже зазначив, велику частину проводимо в інтерактивній формі. Так, у перший день наші партнери з ГО «Українське ядерне товариство» провели інтерактивну гру «Як працює АЕС?». Діти перевантажували ядерне паливо, будували блоки АЕС та імітували різноманітні процеси роботи ядерного реактора. На другий день вони потрапили до бункера після підризу ядерної бомби та вчилися виживати в таких умовах. На третій день вони особисто планували лікування ракових захворювань за допомогою ядерно-фізичних методів та

ОСВІТА ПІД ЧАС ВІЙНИ

порівнювали результати на групових доповідях з метою пошуку найкращого методу лікування. Очевидно, що такий підхід робить засвоєння матеріалу значно легшим, ніж на класичних лекціях-практиках.

– Який з елементів програми школи, на вашу думку, викликає найбільший інтерес у школярів і чому?

– Організація школи потребувала значних зусиль від мене особисто, від команди ННІ «Фізико-технічний факультет» та всього університету. Та вже зараз бачу: усе, що ми робили, не марно. Захоплення та радість дітей складно не помітити. Після школи ми обов'язково зробимо зворотний зв'язок та надамо дітям можливість висловити свої побажання. Це все буде враховано під час організації наступних заходів.

– Експерсії до лабораторій та музею ядерної фізики – це частина програми школи. Що найцікавішого можуть побачити та дізнатися учасники під час цих експерсій?

– Експерсія до старого майданчика ННЦ «ХФПІ» мала особливий ефект. Діти прогулялися старим містом та побачили будинки, у яких свого часу жили видатні науковці Харкова, які, зокрема, були залучені до атомного проєкту СРСР. Вони побачили, де вперше було розщеплене ядро атома літію, поспілкувалися з вченими, які працюють на лінійних прискорювачах ННЦ «ХФПІ». Також відвідали гелієву кімнату та кабінет нобелівського лауреата Льва Ландау.

– Чи бачите ви серед учасників літньої школи майбутніх науковців? Як такі освітні ініціативи можуть впливати на вибір їхньої майбутньої професії?

– Бачу серед учасників школи майбутнє України. Наше завдання – зробити так, щоб це майбутнє було світлим, безпечним та яскравим. Для цього ми повинні інвестувати в молодь. Маємо показувати молоді перспективи розвитку тієї чи іншої галузі, напрями, які будуть домінувати найближчі 10–30 років. З цього погляду ядерна галузь є на вищих щаблях, бо має

застосування в соціально необхідних сферах, зокрема енергетиці та медицині. Щодо освітніх ініціатив, я не можу виділити якусь окрему. Усе слід робити комплексно. Так, ми долучаємося до освітньо-наукових семінарів, проведення олімпіад, конкурсів рефератів, турнірів юних фізиків тощо.

Під час проведення «Літньої школи з ядерної фізики» учасники не тільки поглиблювали свої знання, але й мали можливість поділитися враженнями про отриманий досвід.

Марія Пчолкіна, учениця 11 класу Комунального закладу «Харківський ліцей № 173 Харківської міської ради»:

– Я доволі давно цікавилась ядерною фізикою, тож особисто для мене літня школа стала чудовою нагодою ще більше поглибити свої знання та чудово провести час! Усі заняття проходили в неймовірно дружній та комфортній атмосфері, учасники літньої школи отримали можливість поспілкуватися зі студентами, викладачами та науковцями. Це було корисно для тих школярів, хто, як і я, планує пов'язати своє майбутнє з ядерною фізикою, зокрема, з діяльністю фізико-технічного факультету. Програма школи була насиченою та сповненою захопливих лекцій та практичних занять. Особливо цікавою була експерсія до старого майданчика ХФПІ. Дуже вдячна організаторам, сподіваюся, таких проєктів у майбутньому буде якомога більше!

Катерина Чкуаселі, учениця 11 класу Харківського ліцею №150:

– Літня школа була неймовірно цікавою. Лекції охоплювали різні аспекти ядерної фізики, що підкреслює багатогранність цієї науки. Організатори й учасники виявилися дуже доброзичливими. Особливо запам'яталася експерсія до старого майданчика ХФПІ. Там показували як робочі установки, так і ті, що вже не використовують. Ці установки колись слугували робочими місцями геніальних фізиків, а сам майданчик, ніби законсервований у минулому, що водночас викликає і захоплення, і певний сум.

Серед учасників заходу була і Діана Юрик, яка закінчила Тернопільську загальноосвітню школу № 24 і поділилася своїми враженнями від участі у школі:

– Я давно хотіла краще розібратися в ядерній фізиці, але ця тема охоплює настільки багато інформації, що самій

ОСВІТА ПІД ЧАС ВІЙНИ

важко зрозуміти, з чого почати й чим продовжити вивчення. Тому мені надзвичайно сподобалося те, що під час цієї школи лекції були добре структуровані: кожна з них мала чітку тему, що давало змогу ґрунтовно розібратися у всьому і не заплутатися в процесі. Найбільше сподобалася екскурсія в Навчально-науковому центрі «ХФП». Одна справа – вивчати вчених, які працювали в Харкові, слухати про прискорювачі та їхні компоненти, а зовсім інша – бачити це все на власні очі і навіть мати змогу посидіти на дивані, на якому самому Ландау приходили його геніальні думки. Це була моя перша екскурсія в подібному місці, залишилася під великим враженням. Я би з радістю відвідала якийсь науковий центр ще раз.

Продовжуємо нашу розмову з директором ННІ «Фізико-технічний факультет».

– Пилипе Едуардовичу, Як міжнародна підтримка, зокрема від Європейської мережі ядерної освіти (ENEN), вплинула на формат та якість освітнього процесу в школі?

– Суттєво. У цьому заході враховують

досвід діяльності Європейської мережі ядерної освіти (ENEN). Каразінський університет є першим в Україні членом ENEN та активно співпрацює з цією мережею. Так, уже у вересні 2024 року стартує великий дворічний проєкт NURECAB, який передбачає підтримку та вдосконалення програм ядерної освіти та навчання в Україні. Для профорієнтаційної діяльності зі школярами проєкт ENEN2plus має спеціальний бюджет. Цього року шість країн подали заявки на організацію ядерної літньої школи для учнів середніх шкіл: це Хорватія, Угорщина, Португалія, Румунія, Сербія та Україна. Усі ці країни прийняли основні концепції, рекомендовані ENEN2Plus, а саме, те, що учасникам будуть представлені всі чотири базові теми ядерної науки: ядерна фізика та енергетика, радіаційний захист, медичні застосування та поводження з радіоактивними відходами. ННІ «Фізико-технічний факультет» саме займається цими питаннями. Ми також запросили колег з ННЦ «ХФП» та ГО «УкрЯТ» для розширення порядку денного школи. До речі, мовою спілкування в школі була українська, проте мали доповіді англійською від наших закордонних колег. Слід зазначити, що той високий

рівень, на якому проходить школа, не можна досягнути без участі всієї команди університету. Хочу подякувати ректору за підтримку, ректорату за надання обладнання та безпечних приміщень, забезпечення можливості транспортування, харчування тощо. Окремої подяки заслуговує колектив ННІ «ФТФ»: деканат, викладачі, інженери, медіастудія... Без вас ця школа не змогла б існувати.

– Які плани на майбутнє щодо розвитку «Літньої школи з ядерної фізики»?

– Так, ми вже обговорюємо формат наступної школи. Було б чудово провести такий захід у кампусі з постійним проживанням. Це надасть додаткову можливість неформального спілкування, що, як не дивно, відіграє важливу роль. Маємо дуже велике ком'юніті науковців. Випускники фізтеху працюють у багатьох провідних світових наукових установах, а отже, з програмою школи питань виникати не повинно. Сподіваюся, наступного року війна закінчиться, і ми матимемо більше можливостей.

Анастасія ОДИНЕЦЬ.

ДОСЯГНЕННЯ!

УРОЧИСТЕ ВРУЧЕННЯ АТЕСТАТІВ ПРО ПРИСВОЄННЯ ВЧЕНИХ ЗВАНЬ КАРАЗІНЦЯМ

Каразінці непинно продовжують робити значний внесок у наукову діяльність та розвиток сучасної освіти. Присвоєння вчених звань – це визнання професіоналізму та наукового потенціалу наших освітян, що стимулює їх на подальші досягнення в академічній сфері.

15 серпня ректор університету Тетяна Кагановська привітала співробітників Каразінського та вручила атестати про присвоєння учених звань. Зокрема, вчене звання доцента здобули:

- доцент кафедри східних мов та міжкультурної комунікації Юлія Лахмотова;

- доцент кафедри управління та адміністрування Вікторія Луньова;
- доцент кафедри міжнародних економічних відносин Катерина Макачук;
- доцент кафедри міжнародних економічних відносин Іван Марченко;
- доцент кафедри інфекційних хвороб та клінічної імунології Ксенія Павлікова;
- доцент кафедри педіатрії Ольга Павлова;

- доцент кафедри управління та адміністрування Юлія Прус;
- доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Михайло Сідоров;
- доцент кафедри інформаційних технологій та математичного моделювання Наталя Стяглик;
- доцент кафедри державно-правових дисциплін Тетяна Хабарова;
- доцент кафедри міжнародних економічних відносин Аліна Шолом.

Вчене звання професора здобула професор кафедри педіатрії Наталя Шевченко.

Вітаємо каразінців, зичимо творчої наснаги, подальших професійних успіхів, реалізації всіх задумів, сил і натхнення для підкорення нових вершин!

*Текст: Маргарита МОРОЗ.
Фото: Михайло ПРОЦЕНКО.*

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

ПРОРЕКТОР ЗАРІФ НАЗИРОВ ВІДВІДАВ ПОСОЛЬСТВО ТУРКМЕНИСТАНУ В УКРАЇНІ: ОБГОВОРИЛИ НАПРЯМИ СПІВПРАЦІ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Проректор Каразінського університету Заріф Назиров здійснив візит до Посольства Туркменістану в Україні, де провів зустріч з Надзвичайним і Повноважним Послом Туркменістану в Україні Тойли Атаєвим.

Під час зустрічі обговорили актуальні напрями співробітництва між Каразінським університетом та навчальними закладами Туркменістану, а також шляхи розвитку вищої освіти в обох країнах. Особливу увагу приділили питанням участі у спільних наукових проєктах, які сприятимуть поглибленню взаємозв'язків між науковими спільнотами України та Туркменістану.

Заріф Назиров детально ознайомив пана Атаєва з особливостями роботи Каразінського університету в умовах повномасштабної війни, наголосивши на важливості міжнародної співпраці в цей складний час. Також обговорювали можливості надання студентам і викладачам обох країн як довгострокового, так і короткострокового міжнародного досвіду, зокрема через спільні дослідницькі проєкти та програми.

Обидві сторони висловили готовність до подальшого поглиблення співпраці у сфері освіти та науки, а також запланували конкретні кроки для реалізації домовленостей у найближчому майбутньому.

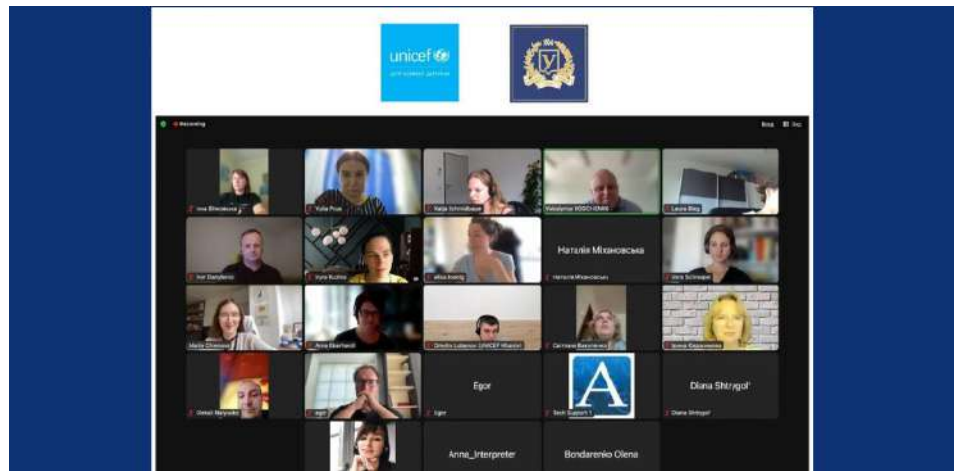
КАРАЗІНЦІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У РОЗРОБЦІ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ «ТРАВМА-ІНФОРМОВАНИЙ ПІДХІД У ПОКРАЩЕННІ ДОГЛЯДУ» СПІЛЬНО З УЛЬМСЬКИМ УНІВЕРСИТЕТОМ

Фахівці соціологічного, медичного факультетів, факультету психології та навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу» спільно з експертами Ульмського університету працюють над розробкою дистанційного курсу «Травма-інформований підхід у покращенні догляду» для здобувачів освіти, соціальних працівників, психологів та усіх зацікавлених даною тематикою.

Робота триває в межах реалізації проекту «Запровадження пілотного травма-орієнтованого підходу до ментального здоров'я, психологічної підтримки та медіації» за підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ).

Курс буде складатися з чотирьох модулів:

- Основи травм;
- Інструменти скринінгу та ідентифікації травм;

- Підтримка та міждисциплінарна співпраця у покращенні догляду;

- Належна практика для нетерапевтичних професіоналів.

Для охоплення більшої кількості представників цільової аудиторії матеріали курсу планується розмістити на платформі

онлайн-освіти EdEra. На цей момент представники Каразінського та Ульмського університетів працюють над уточненням змістовного наповнення модулів курсу, проводячи фокус-групи з представниками цільової аудиторії, огляд літератури та бенчмаркінг наявних освітніх продуктів за тематикою курсу.

СПОРТ

ПЕРШОКУРСНИК КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ РОМАН ДЕГТЯРЬОВ ЗДОБУВ СРІБНУ МЕДАЛЬ НА ЧЕМПІОНАТІ ЄВРОПИ ЗІ ШВИДКИХ ШАХІВ: УНІВЕРСИТЕТ ВІТАЄ

17–18 серпня у Празі (Чехія) тривав чемпіонат Європи зі швидких шахів серед юнаків та дівчат.

Срібним призером чемпіонату Європи зі швидких шахів став першокурсник навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Роман Дегтярьов.

Вітаємо Романа з успішним виступом, зичимо нових перемог і звершень!

КУЛЬТУРА

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ «ХАРКІВ СКОВОРОДИ У ПОРТРЕТАХ ТА МІСЬКИХ ПЕЙЗАЖАХ»

У серці сучасного Харкова, де традиції зустрічаються з новітніми викликами, відбулася важлива подія для поціновувачів історії та мистецтва. У Художній галереї імені Генріха Семирадського відкрилася виставка «Харків Сковороди у портретах та міських пейзажах», організована красназцем і журналістом, директором Харківського приватного музею міської садиби Андрієм Парамоновим за підтримки Благодійного фонду Дениса Парамонова. Вона охоплює відразу дві визначні дати: 370-річчя заснування міста Харкова та 230-річчя від дня смерті великого українського філософа і письменника Григорія Савича Сковороди.

Ця виставка є не лише даниною пам'яті, а й символом духовного єднання минулого та сьогодення. Харків, який на очах Григорія Савича виріс з великої слободи до міста, де здійснювались освітні реформи, росла кількість населення, будувалися нові кам'яні храми та будинки, розкривається у виставлених роботах.

Живописець і реставратор Артем Погрібний зобразив міські пейзажі тих часів, коли вулицями міста крокував філософ. Другим важливим напрямом, за який взявся Артем Погрібний, стали портрети відомих діячів того часу, коли Сковорода проживав у Харкові.

Графічні роботи художника Павла Щукіна доповнюють і деталізують уявлення відвідувачів виставки про старий Харків. А художник і дизайнер Антон Лазутін передав у своїх графічних роботах сучасне бачення XVIII століття, міста Харкова і світогляду Сковороди. Ці роботи ввійшли до оформлення книги «Сковорода в місті мудрості Закарпатті», презентація якої відбудеться 24 серпня о 14:00.

Виставка триватиме до 14 вересня. Тож запрошуємо всіх охочих здійснити подорож у часі та просторі, що пробуджує не лише естетичне задоволення, але й глибокі роздуми про вічні питання свободи, мудрості та гармонії з природою, які були головними у творчості Сковороди.

*Текст: Маргарита МОРОЗ.
Фото: Юлія ГАЙДЕНКО.*

КАРАЗІНСЬКИЙ ВІДЧУВАЄ ПІДТРИМКУ!

КАРАЗІНСЬКИЙ ВДЯЧНИЙ ФІНСЬКИМ ФОНДАМ WALTER AHLSTRÖM FOUNDATION TA RUNAR BÄCKSTRÖM FOUNDATION ЗА ДОПОМОГУ

Енергетична інфраструктура України значно пошкоджена внаслідок атак росії на об'єкти енергетики. Ці виклики негативно впливають на умови життя та освіти, особливо через регулярні відключення електроенергії, які очікуються цієї осені та зими. Каразінський університет продовжує функціонувати в умовах складної безпекової ситуації у місті на лінії фронту, залишається відданим своїй місії та забезпечує освітній процес для студентів у форматі дистанційного навчання.

За сприяння проректорки Каразінського університету Лілії Гриневиц фінські

фонди Walter Ahlström Foundation та Runar Bäckström Foundation надали надзвичайно важливу допомогу благодійному фонду Kharkiv Karazin University Foundation у розмірі 73,215 євро для потреб університету. Зокрема, ці кошти будуть використані для придбання автономних джерел живлення та додаткового опалення.

Забезпечення належного опалення є пріоритетом, оскільки це безпосередньо впливає на здатність університету продовжувати навчальний процес. Ця допомога дозволить більш ефективно використовувати ресурси та забезпечити

університет резервною системою опалення на холодний період.

Висловлюємо щирю вдячність за постійну підтримку від наших партнерів, завдяки якій Каразінський продовжить надавати освіту понад 15 000 студентів та підтримувати роботу університету навіть в умовах енергетичної кризи. Це не лише допомога Каразінському, а й підтримка всієї освітньої спільноти України в умовах найскладніших випробувань за часів новітньої історії. Сподіваємося на подальшу співпрацю!

КУЛЬТУРА

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ «КОМУНІЗМ = РАШИЗМ»

26 серпня відбулося відкриття виставки «Комунізм = рашизм». Виставка стала останнім заходом у межах проєкту «Тиждень Незалежності».

На виставці учасники побачили 13 історій про українців ХХ та ХХІ століть, які постраждали від радянської та російської влади. Історії вибрані не випадково – вони проводять паралель між злочинами комунізму та рашизму. На восьми стендах можна побачити архівні документи про репресованих українців у ХХ столітті, а також свідчення про сучасні злочини російської армії.

На відкритті виставки були присутні проректор університету Олександр Головко, в. о. директора Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті Світлана Старовойт, начальниця Північно-Східного

міжрегіонального відділу Українського інституту національної пам'яті Марія Тахтаулова.

Як зазначив проректор Олександр Головко: «Дуже важливо, що Каразінський регулярно проводить заходи, пов'язані з національною пам'яттю, адже історія України формує нашу культурно-ідентичний код, який дозволяє нам дивитися в майбутнє і виховувати суспільство завтрашнього дня – стійке, мужнє, доброзичливе, успішне й щасливе».

Під час візиту було підписано Договір про співпрацю між Каразінським університетом і Галузевим державним архівом Українського інституту національної пам'яті. Він передбачає співробітництво в галузях науково-дослідної, освітньої, організаційної, інформаційної, експертної, видавничої та іншої соціально значущої для розвитку українського суспільства діяльності.

Також напередодні виставки відбулося покладання квітів до меморіалу загиблим каразінцям.

Текст: Юлія БАГЛИК.

Фото: Юлія ГАЙДЕНКО.

ПОДІЇ

ВІТАЄМО ПЕРЕМОЖЦІВ КОНКУРСУ ЕРАЗМУС+ ЖАН МОНЕ 2024!

З гордістю повідомляємо, що Каразінський університет отримав 5 нових проєктів за програмою Еразмус+ Жан Монне!

Проєкт EAUCES («Східноукраїнський Центр європейських студій»), під керівництвом Дмитра Миколенка (історичний факультет), має на меті розвиток європейських студій у Східній Україні. Основний акцент зроблено на впровадженні нових навчальних курсів, які охоплюють теми європейської інтеграції, інформаційної та кібербезпеки, протидії інформаційним війнам, економіки в умовах війни.

Проєкт EU-PartDemo («Демократія участі й багаторівневе врядування в ЄС»), під керівництвом Марка Воронова (юридичний факультет), буде досліджувати та поширювати знання про демократію та врядування в ЄС для посилення співпраці та інтеграції в межах Європейського Союзу. Це вже третій грант, який буде реалізовуватися на юридичному факультеті з 2019 року.

Проєкт GlobalSPaCE («Глобальне стале виробництво та циркулярна економіка»), під керівництвом Ганни Дорошенко (економічний факультет), має на меті впровадження європейського досвіду сталого виробництва та циркулярної економіки для розвитку України, з акцентом на адаптивності та етичності у вирішенні екологічних та економічних викликів.

Проєкт ELEVATE-U («Розширення можливостей України через європейські цифрові досягнення та трансформацію»), під керівництвом Ганни Дорошенко (економічний факультет), буде підвищувати цифрову

готовність та стійкість майбутніх фахівців України, використовуючи досвід ЄС у цифровій трансформації.

Проєкт SUEW2I («Story of the United Europe: From War to Integration»), представлений кафедрою краєзнавчо-туристичної роботи, соціальних і гуманітарних наук Української інженерно-педагогічної академії, має на меті розвиток інноваційного викладання, посилення міждисциплінарних досліджень та

організацію дискусійних заходів у галузі історії об'єднаної Європи. Проєкт спрямований на залучення ширшої аудиторії, включаючи студентів та співробітників академії, до досліджень у цій сфері, а також на активний внесок у розвиток економіки та суспільства ЄС.

Щиро дякуємо нашим колегам за невтомну працю, високий професіоналізм і відданість справі! Кожен з вас робить вагомий внесок у розвиток нашого університету та його інтеграцію в європейський простір.

ПОДІЇ

«ВІЛЬНІ МРІЯТИ!» –

з такою назвою проходив український молодіжний форум-2024 впродовж 10–12 серпня, на якому Каразінський університет представляв голова Профспілки студентів, аспірантів і докторантів університету Олександр Пелюх. Під час форуму учасники займалися нетворкінгом та обговоренням шляхів долучення молоді до активної участі у майбутньому України. Крім того, представники молодіжної спільноти мали нагоду наживо побачитися та поспілкуватися з керівництвом держави, зокрема з Міністром освіти і науки України Оксеном Лісовим.

Захід було організовано Радою з молодіжних питань при Президентові України у співпраці з Міністерством молоді та спорту, у взаємодії з Офісом

Президента України, а також за підтримки низки міжнародних партнерів.

Пишаємося нашими студентами, які займають активну громадянську позицію, долучаються до розвитку молодіжної діяльності та формування майбутнього України!

КАРАЗІНСЬКИЙ ВІДЧУВАЄ ПІДТРИМКУ!

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КАРАЗІНА ДО НОВОГО НАВЧАЛЬНОГО РОКУ ГОТОВИЙ: ЗАВЕРШЕНО ВСТАНОВЛЕННЯ 550 НОВИХ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ВІКОН!

У січні цього року університет зазнав руйнувань через російський ракетний удар. Під час візиту до Харкова у травні цього року Посол Німеччини в Україні Мартін Єгер запевнив, що Уряд Німеччини DE зробить все можливе для відбудови та розвитку Харкова. Зокрема, йшлося про відновлення вікон в університеті імені Каразіна, які були вибиті внаслідок обстрілу взимку.

В рамках проекту «Посилення стійкості в Україні» було закуплено 550 сучасних енергоефективних вікон, які будуть повністю встановлені до початку навчального року.

Нові вікна відповідають усім державним стандартам України та мають найвищий клас енергоефективності A1. Завдяки спеціальному напиленню Solar, вони допомагають зберігати оптимальну температуру в приміщеннях: захищають від перегріву влітку і зберігають тепло взимку.

З огляду на поточну безпекову ситуацію, на внутрішню сторону скла нанесено антивибухову плівку SRF товщиною 12 міл (0,304 мм), яка підвищує безпеку та зменшує ризик ураження уламками скла у разі вибуху.

Реалізація проекту «Посилення стійкості в Україні» є можливою за дорученням Уряду Німеччини DE в рамках програми підтримки розвитку, спрямованої на зміцнення стійкості суспільства та місцевих структур.

ОСВІТА У ЧАС ВІЙНИ

ПРО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ШКОЛУ ПЕДАГОГІЧНОЇ НОВАТИКИ – У РОЗМОВІ З ДИРЕКТОРОМ ЦЕНТРУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ МИХАЙЛОМ ТАТАРИНОВИМ

Які програми підвищення кваліфікації пропонує Каразінський університет для педагогічних та науково-педагогічних працівників, які вимоги до вступу на ці програми та про найпопулярніші курси поговоримо сьогодні з директором центру післядипломної освіти Михайлом Татариним.

Михайло Вікторович:

– Василь Назарович Каразін говорить: «Вимовляючи слова «народна просвіта», я уявляю собі галузь державного управління, яка охоплює все, що стосується освіти добropорядних громадян, незалежно від їхнього соціального статусу, статі чи віку». Це підкреслює важливість післядипломної освіти та освіти дорослих в умовах сьогодення. Каразінський університет, перший класичний університет України, що з 2019 року має ліцензію на післядипломну освіту для осіб з вищою освітою. Нас підтримує Харківська обласна організація профспілки працівників освіти і науки України. Ми пропонуємо різноманітні програми, зокрема «Українська мова як в державна в професійному спрямуванні», «Знання української мови як державної» (за різними рівнями), «Конструювання дистанційних курсів для системи змішаного навчання у закладах освіти», «Інновації в системі дистанційного (змішаного) навчання», «Школа педагогічної новатики». Ці програми щороку модернізують і мають попит серед науково-педагогічних працівників. Для педагогів різних рівнів освіти діє 43 програми, що охоплюють адміністративний потенціал, вихователів, керівників, методистів, учителів-предметників, а також регіональні курси, як-от «Православна культура Слобожанщини» та «Харківцинознавство». Щороку, з 2019 року, влітку проводяться понад 30 спеціальних літніх профільних курсів для вихователів і вчителів.

– Які вимоги до вступу на програми підвищення кваліфікації?

– Чинним законодавством України, зокрема законами про освіту, про вищу освіту, про дошкільну освіту, про повну загальну середню освіту, а також чинними Положенням про підвищення

кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників, відповідним наказом Міністерства освіти і науки, не передбачено спеціальних вимог для підвищення кваліфікації. Основні етапи: бажання слухача, реєстрація на сайті Каразінського університету в розділах «Підвищення кваліфікації викладачів»

ОСВІТА У ЧАС ВІЙНИ

або «Підвищення кваліфікації вчителів та інших кадрів», подання заяви, укладення договору, навчання, підготовка презентаційної або іншої підсумкової роботи, отримання свідоцтва. Результати навчання публікують на сайті університету. Вступні випробування, тестування або НМТ для дорослих слухачів не передбачені, усе доступно й прозоро.

– Які курси є найбільш популярними серед педагогічних працівників і чому?

– Ми є соціально відповідальним університетом, і протягом останніх дев'яти років найпопулярнішими напрямами в післядипломній освіті були: українська мова і література, англійська мова, історія України, початкова школа. Важливу роль у нашій діяльності відіграють зовнішні партнери, які забезпечують курси підвищення кваліфікації, зокрема для вчителів і директорів дошкільних закладів. Зараз популярні також математика, зарубіжна література, географія, фізика, технології, геологія та екологія, інформатика, психологія і хімія. Більшість наших слухачів – випускники інших навчальних закладів. Наші факультети та інститути активно забезпечують реалізацію таких програми для слухачів. Серед наших партнерів – кз «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №427 Харківської міської ради», комунальні заклади: Харківський лицей №28, №46, №104, Харківська гімназія №77, Інклюзивно-ресурсний центр №1 Харківської міської ради, що спеціалізуються на різних напрямах освіти, а також інші комунальні заклади Харківської обласної ради, які допомагають у НУШ та освіті для дітей з особливими потребами. Ми вдячні за їхню підтримку.

– Які нові курси або напрями підвищення кваліфікації плануєте впровадити найближчим часом?

– Найближчим часом ми продовжимо курс для науково-педагогічних працівників з використання відео в освітньому процесі та започаткуємо нову програму для вчителів «Фінансова грамотність і підприємництво» (для учнів 8-х-9-х класів) у співпраці з ННІ «Каразінський банківський

інститут», також розширюємо у співпраці з медичним факультетом курс «Надання первинної медичної допомоги здобувачам освіти».

Також ми розробляємо програми для позашкільної освіти разом з КЗ «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості» і Харківською обласною станцією юних туристів. У межах НУШ з 2025–2026 року будуть впроваджені нові програми з математики, біології, природознавства, хімії, географії, української філології та іноземних мов для 7 і 8 класів.

– Які форми навчання доступні: очна, дистанційна або змішана?

– Через COVID-19 і воєнний стан переважає онлайн та заочне навчання. Хоча багато закладів вищої освіти відмовилися від заочної форми, у нашому університеті цей формат залишається популярним серед вчителів і науково-педагогічних працівників. З 2023/2024 навчального року ми також відновили очне навчання завдяки можливостям нашої будівлі. Медичний факультет розробив курс первинної медичної допомоги для учасників освітнього процесу, який ми вперше провели в офлайн-форматі на базі симуляційного центру. Цього року ми також запровадили програму «Психологічна підтримка дорослих та дітей у воєнний час», організувавши заняття для колективів Харківського ліцею №11, №28 і №54. Лекції проводили онлайн, а практичні та підсумкові заняття відбувалися очно в безпечних умовах Каразінського університету.

– Які основні переваги підвищення кваліфікації саме в Каразінському університеті порівняно з іншими установами?

– У Каразінському університеті пріоритетом є наші науковці-практики, які поєднують теорію з практикою. Ми маємо розвинену матеріально-технічну базу, як-от: центральну наукову бібліотеку, «ЛандауЦентр», «СрміловЦентр», Музей археології, Музей історії, Музей природи, Віварій, Ботанічний сад, Інститут астрономії. До війни ми проводили заняття очно, а тепер перейшли на

дистанційний формат, зберігаючи елементи лекцій і практичних занять. Наприклад, у симуляційному центрі слухачі вчать надавати першу допомогу. Наші науковці поєднують теоретичні знання з практичними заняттями. Також хімічний факультет, який не лише навчає теорії, але й демонструє використання обладнання в лабораторіях. Це важливе поєднання теорії та практики для розвитку післядипломної освіти.

– Чи надає університет можливості для стажування або обміну досвідом з іншими навчальними закладами?

– Тривалий час обмін досвідом багатьох фахівців та викладачів Каразінського здійснюється завдяки спеціалістам Науково-технологічного комплексу «Інститут монокристалів» Національної академії наук України. Ми створили умови для підвищення кваліфікації через стажування за індивідуальними програми. В Україні 20 закладів вищої освіти, як-от: НТУ «Харківський політехнічний інститут» і Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, забезпечують такі можливості. За останні 3,5 роки 75 науково-педагогічних працівників з різних університетів, зокрема Запорізький національний університет, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Національний університет цивільного захисту України, пройшли стажування в нас. Наш медичний факультет надає практичну базу для підвищення кваліфікації працівників медичних закладів, а саме для КЗОЗ «Куп'янський медичний коледж імені Марії Шкарлетової» та Харківського обласного медичного фахового коледжу. Науково-педагогічні працівники Каразінського університету також проходять підвищення кваліфікації в інших закладах, таких як: Інститут радіофізики та електроніки імені О. Я. Усикова НАН України, Сумський національний аграрний університет, Інститут теоретичної фізики імені О. І. Ахієзера, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, – завдяки двостороннім угодам.

Анастасія ОДИНЕЦЬ, студентка.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ГІД

ЯК ПОЧАТИ БІЛЬШЕ ЧИТАТИ, ЯКУ ЛІТЕРАТУРУ ОБИРАЮТЬ ФІЛФАКІВЦІ, ЧИМ ЖИВЕ НАША КАРАЗІНСЬКА БІБЛІОТЕКА?

На прохання студентів, вводимо нову рубрику «Літературний гід» та залюбки поговоримо про книги, адже зараз в Україні дуже стрімко розвивається «культ читання», відкривають нові книгарні та в інфопросторі література з'являється все частіше. Про користь читання було вже багато сказано. Книги розвивають нашу пам'ять, концентрацію уваги, креативність. Читаючи художню літературу, ми проживаємо ціле життя, занурюємося у внутрішній світ героя та ставимо себе на місце інших людей. І все ж таки, багатьох турбує питання, як почати читати більше?

Насамперед треба читати те, що подобається особисто вам. Багато фільмів знято на основі книг, тому можете пошукати першотвори улюблених стрічок. Якщо вам сподобалися фільми «Маленькі жінки», «Великий Гетсбі», «Спокута», «Переваги скромників», «Голодні ігри», «Звіяні вітром», то ви, ймовірно, оціните й оригінальні романи, на основі яких ці кінострічки створені.

Навіть є багато серіалів, заснованих на книгах: «Енн з двома Н», «У пошуках Аляски», «Хід королеви». Також можна повертатися до авторів зі шкільної програми, які свого часу пройшли повз вас. Адже вони перевірені часом та цілими поколіннями: Гемінгвей, Ремарк, Кафка, Орвелл, Маркес, Шекспір, Флобер, Вайльд, Камю. Також на просторах інтернету є чимало книжкових блогерів, які спеціалізуються на сучасній українській

літературі й можуть зацікавити вас новими книгами. І якщо ви взялися читати, але твір вам не подобається, то відкладіть його та беріть інший.

Окрім цього, важливо зрозуміти, у якому форматі вам більше подобається читати: в електронному, паперовому або слухати аудіокнигу. Прихильникам паперових книг радимо знайти поблизу бібліотеку та зазирнути туди. Адже там дійсно можна знайти багато цікавих книг, навіть у сучасних виданнях.

Задля концентрації уваги можна використовувати український застосунок Rork, який рахує час вашого читання та показує, скільки ще залишилося до завершення.

Важливо знайти спільноту, з якою ви можете обговорювати прочитане та ділитися враженнями. Зараз в Україні діє багато книжкових клубів, як онлайн так і офлайн, де можна знайти однодумців.

Щоб глибше розкрити тему, ми звернулися до справжніх знавців мови – студентів філологічного факультету, щоб дізнатися, які книги читають вони.

Кальченко Марія, журналістика, 3 курс: «Мій вибір – це книга *Кокотюхи* “Київська сициця. Життя на карту”. Чи може дівчина професійно займатися слідчою діяльністю? Звісно, так. Сучасне суспільство визнає рівноправність статей, але ще століття тому все було інакше. У циклі роману “Київська сициця” *Анорія Кокотюхи* події розгортаються на початку 1900-х років. У першій частині книги “Життя на карту” *Анна Вольська*, головна героїня, береться за розслідування, коли втрачає чоловіка. І хоч, на думку поліції, ця смерть – збіг обставин, пані *Вольська* впевнена, що це вбивство. Її чоловік – слідчий – напередодні якраз займався справою закладових самогубств. Але хтось уперто намагався замовчати правду. *Анна* з допомогою покоївки *Христини*, подружки-авантюристки *Рози* та репортера *Гліба Коваленка* вирішує продовжити те, що не встиг закінчити

Іван Вольський. На своєму шляху вона зіштовхується з найманцями-душогубами та продажними поліцейськими. А згодом виявляє картярський клуб, де ставкою є власне життя. Здавалося б, пані *Вольська* наближається до розкриття таємного товариства убивць, але несподівано сліди ведуть зовсім не туди...»

Капусник Кароліна, слов'янська філологія, 2 курс: «Я маю одну книжку, яка полюбилася мені ще з часів школи. Це “Intermezzo” *Михайла Коцюбинського*. Для мене цей твір був неймовірним відкриттям і став єдиним, де я можу бачити себе і, читаючи, відчувати умиротворення. У ньому ніби неймовірна легкість! Насправді, у той період, коли я тільки познайомилася з ним, знайшла те, що мені було потрібно, ті поради, які хотіла почути, в ідеях твору. “Intermezzo” у мене асоціюється зі справжньою свободою. Я неймовірно рада мати цю книжку у своїй маленькій бібліотеці вдома».

Михайло Черновол, прикладна лінгвістика і англійська мова, 2 курс: «Моя рекомендація – це “451° за Фаренгейтом”, роман-антиутопія, *Рей Бредбері*. Наповненням строкатості з «кольорових стін» та швидкого життя люди зовсім загубили відчуття реальності. Усе, що заведено, тепер не має аніякої цінності, окрім веселощів та безперебійного існування. Немає думок – немає проблем. У цій дистопічній країні панує авторитарний режим, який спалює всі знайдені книжки в цент, мовляв, це корінь зла, який робить одних людей

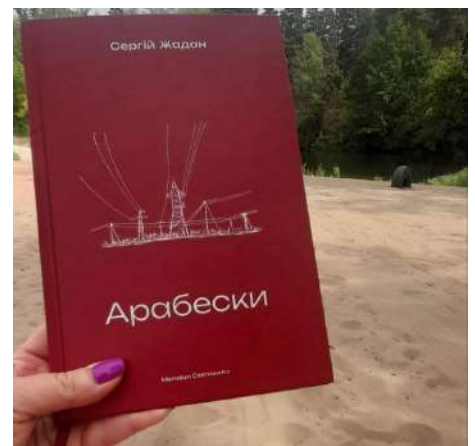
ЛІТЕРАТУРНИЙ ГІД

зарозумілими над іншими й створює соціальну нерівність, а потенційні загрози для влади й поготів. Як добре тримати суспільство в цифровому та соціальному загоні, еге ж? Книжка ставить це питання руба, що найбільше імponує мені у творі й жанрі загалом. Фантастика тут зумовлена не тільки авторською свідомістю, а й зв'язком із дійсністю, яку Рей вдало передбачив. У нашому перебігу часу все те ж: лишається мало місця для літератури, до якої ЗМІ зовсім відбили інтерес. Цікаво й те, як нібито ідеальний рівний устрій зображуваного суспільства зробив людей абсолютно нещасними та пустими. У романі неодноразово бачимо, до яких дій це підбурює. Основні мотиви так чи інакше крутяться довкола проблеми ментальної інтоксикації, спричиненою поверхневим і неякісним споживанням інформації та свого роду затуманенням світосприйняття. Сама книжка несе безліч сенсів і найдетальніші описи для занурення читача у свій сетинг, а також містить чимало цитат із творів англomовних авторів (як-от: Вільяма Шекспіра, Джонатана Свіфта) й апелює до кількох цитат з Біблії».

Для харків'ян та харків'янок ми звернулися до **Лискової Катерини**, заступниці директора ЦНБ імені В. Н. Каразіна, аби дізнатися, які заходи проходять у нашій каразінській бібліотеці.

«Центральна наукова бібліотека Каразінського університету завжди залишається актуальною та продовжує оновлювати свої сервіси та послуги для наших читачів. За останній час фонд бібліотеки поповнився новими сучасними виданнями української художньої літератури, що можна отримати на абонемент без попереднього замовлення, також регулярно проводимо актуалізацію

вже кілька планів на вересень як в онлайн, так і в офлайн-форматі.

навчальних та наукових видань. Навесні завдяки програмі Українського ПЕН «Незламні бібліотеки» наші читачі отримали чудову колекцію сучасної літератури англійською мовою та українські видання від команди громадської організації Український ПЕН, що об'єднує українських авторів-журналістів, письменників, перекладачів та видавців.

У ЦНБ регулярно відбуваються цікаві та різноманітні події. Щотижня при бібліотечному центрі WOA проходять розмовні клуби англійською із носієм мови. Ці зустрічі проходять в онлайн-форматі та відкриті для всіх охочих вдосконалювати розмовні навички в дружньому колі. Бібліотека – це традиційне місце для презентацій книг та зустрічей з авторами. Нещодавно відбувся круглий стіл «Коли війна не в книжках: читачі бібліотека», що об'єднав студентів Каразінського університету, ХНЕУ імені Семена Кузнеця, Львівської політехніки та Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова. Такі події завжди викликають жваве обговорення та можливості для подальшої співпраці і спілкування. Простори бібліотеки відкриті для нових ідей та подій, маємо

Бібліотека постійно забезпечує інформаційну підтримку каразінців шляхом надання доступу до цифрових інформаційних ресурсів (Scopus, Web of Science, ScienceDirect, Research4Life, eLibraryUSA та інших) та цифрових ресурсів власної генерації (інституційного репозитарію eKhNUiR, електронного архіву рідкісних книг та рукописів eScriptorium, електронного архіву оцифрованих періодичних видань Karazin. Back2News). Наші фахівці також проводять онлайн-зустрічі, присвячені цим ресурсам та особливостям роботи з ними.

Фахівці бібліотеки активно займаються промоцією читання та книжкових колекцій. Книжкові виставки експонують як у приміщенні ЦНБ, так і в цифровій версії в соціальних мережах та на Youtube. Зараз готуємо надзвичайно цікаву та інформативну виставку до 220-річчя університету, присвячену першим підручникам.

Бібліотека відкрита для відвідувачів з понеділка по п'ятницю з 9:00 до 16:00. Про всі нові книжки та події повідомляємо в наших соціальних мережах».

АСПІРАНТИ. НАУКА МОЛОДА

АСПІРАНТКА КАФЕДРИ ЖУРНАЛІСТИКИ ТАМІЛА ХОМЕНКО: «СТАГНАЦІЯ І КОНСЕРВАТИЗМ – ВБИВЦІ ЯК НАУКОВОГО, ТАК І ОСОБИСТІСНОГО ПРОГРЕСУ»

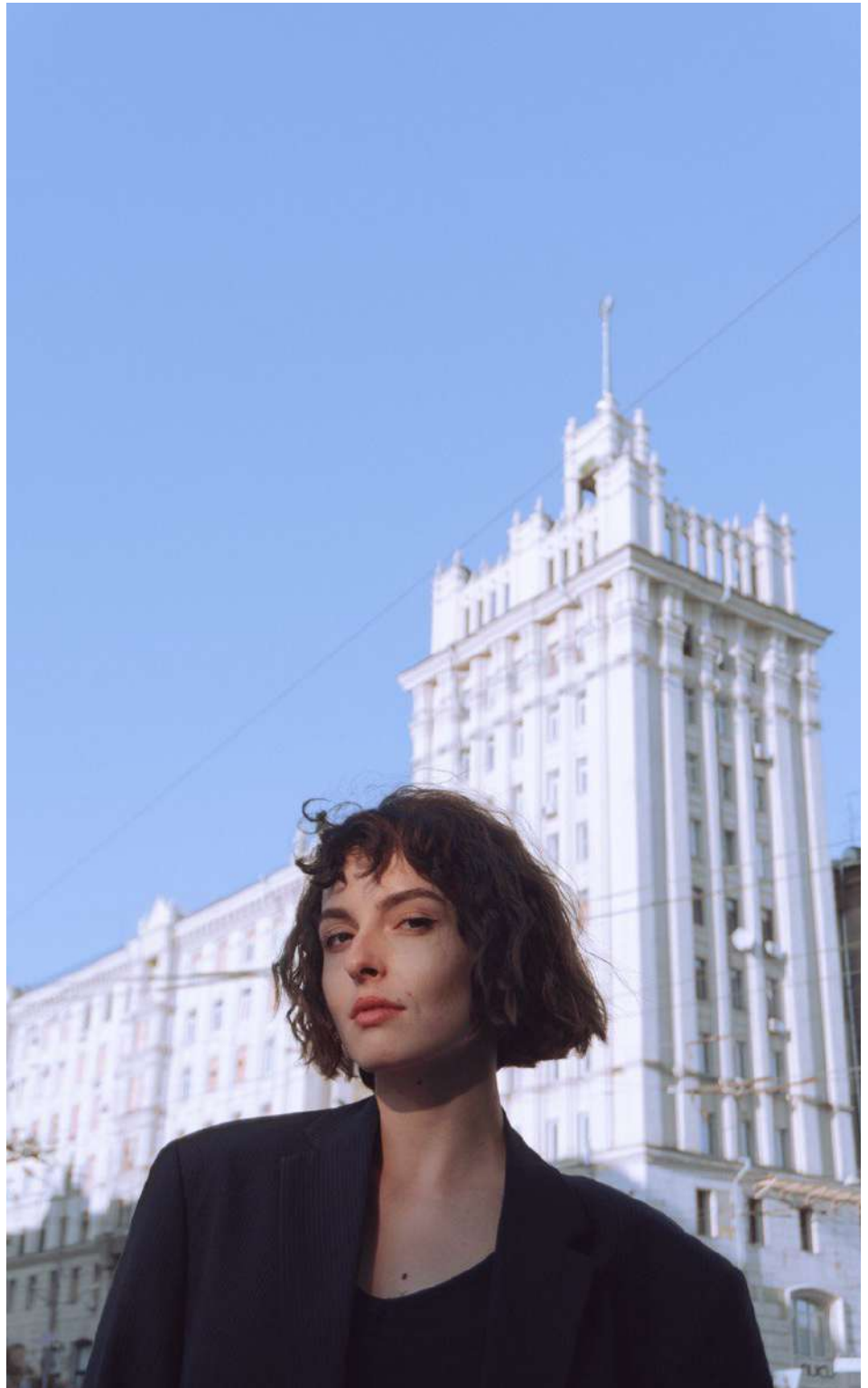
Аспірантура – це не просто наступний етап освіти, а важливий крок у формуванні науковця та професіонала. Сьогодні ми маємо можливість поспілкуватися з ХОМЕНКО Тамілою, аспіранткою другого курсу філологічного факультету, кафедри журналістики. Таміла є яскравим прикладом молодого науковця, для якого аспірантура стала не тільки логічним продовженням навчання, а й простором для реалізації її творчих та наукових амбіцій. Її інтереси охоплюють як теоретичні аспекти журналістики, так і практичні підходи до медіакомунікацій. У нашій розмові ми дізнаємося більше про її шлях в аспірантурі, особисті захоплення та плани на майбутнє.

– Як обирали тему своєї наукової роботи? Чому вона здається вам важливою?

– Тема культурної журналістики досить слабо досліджена в нашій країні. Можливо, це є одним із факторів, чому питання нашої культурної спадщини, зокрема архітектури як складової частини урбаністичного простору, було настільки знецінено нашим суспільством. Після початку повномасштабної війни розуміння важливості того, що нас оточує, постає все більш гостро. Питання деколонізації, деколонізації, боротьби за історичну забудову все частіше стають темою не тільки палких дискусій у кулуарах архітекторів, але й, головним чином, їх масово обговорюють пересічні люди, не без актуалізації цього питання в медіа. Загалом для мене досить важливо об'єднати мій особистий інтерес і соціально актуальну тему.

– Які найбільші виклики під час навчання в аспірантурі?

– Міський простір наразі змінюється в геометричній прогресії не тільки через

АСПІРАНТИ. НАУКА МОЛОДА

обстріли, а й через недбалі рішення як владних, так і громадських інституцій. Надзвичайно критична ситуація, у якій ми опинилися після 24-го лютого, розв'язала руки тим, для кого війна стала можливістю самостверджуватися через людське горе та загальну розгубленість. Зруйнована садиба Зеленських у Києві, недбала реставрація Братських келій при Києво-Могилянській академії, десятки унікальних знищених модерністських мозаїк – це лише кілька прикладів. За ці майже три роки кількість руйнацій лише зростає. Зазвичай, ці зміни реалізують коштом наших податків, але без нашої на те згоди. Мене завжди обурював цей підхід майже одноосібного ухвалення рішення щодо таких важливих питань, як будь-яка зміна в міському просторі. Переконана, що якраз медіа здатні провокувати цю дискусію, залучати пересічних громадян задля ухвалення демократичних рішень як щодо локальних, так і всеукраїнських ініціатив.

– Які риси характеру, на вашу думку, є найважливішими для успішного аспіранта?

– Інтерес до пізнання та здатність критично мислити. Поки людина здатна вчитися, визнавати свої помилки, бути готовою критично підходити навіть до тієї інформації, яка здається неприємною і неправильною, доти можна стверджувати, що ти є науковцем.

Стагнація і консерватизм – вбивці як наукового, так і особистісного прогресу.

– Як відновлюєте сили та знаходите натхнення у важкі моменти? Є у вас унікальні ритуали чи звички?

– У нашому житті досить багато моментів, у які ти повинен вкласти свій час та сили, а також тих, на які ти не можеш впливати. У такі моменти турбулентності, як зараз, досить важливо знаходити опору в собі. Проте з досвіду розумію, що в найкритичніші моменти саме близька людина може дати той поштовх, на який ти не наважуєшся. Окрім того, тема моєї роботи тісно пов'язана з моїм особистим захопленням архітектурними формами різних міст, містечок та сіл. Адже кожне з них – це історія, яка приховує незліченну кількість скарбів, і відкривати їх для себе – то справжній дитячий захват. Також окремих вид медитації для мене – велосипед. Відсутність нормальної інфраструктури в більшості міст України, а також уперте бажання багатьох наших співгромадян прогулюватися велодоріжками щоразу підтверджують мій намір досліджувати тему урбаністичних практик.

– Як балансуєте між науковою діяльністю та особистим життям? Які стратегії використовуєте для управління часом?

– Окрім навчання, як і більшість аспірантів та студентів, маю роботу, на яку йде значна частина ресурсу. «7 навичок високоефективних людей» я, звичайно, не читала, але точно знаю, що нормальний відпочинок робить тебе більш продуктивним, ніж дві роботи. Під «нормальним відпочинком» маю на увазі міцний сон, наявність хобі й відсутність ТікТоку.

– Якими цінностями керуєтесь у своєму житті та роботі? Як вони впливають на ваші рішення й плани?

– Чесність перед собою та іншими, жага до знання та, загалом, чітке усвідомлення себе як особистості. Розвиваю це й дуже ціную в інших.

– Які професійні цілі ставите перед собою після завершення аспірантури?

– Закінчую аспірантуру аж через три роки. У сучасних реаліях для мене здається неможливим спланувати своє життя аж так надовго. Проте сподіваюсь, що по закінченню аспірантури у Харкові вже будуть прокладені велодоріжки центральними вулицями міста.

Анастасія ОДИНЕЦЬ.

ПАМ'ЯТЬ

ПШОВ З ЖИТТЯ ВИДАТНИЙ ІСТОРИК, ДОСЛІДНИК ПОЛІТИЧНОЇ ІСТОРІЇ ВАСИЛЬ ТАНЦЮРА: УНІВЕРСИТЕТ СПІВЧУВАЄ...

З глибоким сумом повідомляємо, що вночі 16 серпня 2024 року на 87-му році життя зупинилося серце каразінця Василя Івановича Танцюри.

Василь Іванович – видатний фахівець у галузі політичної історії, історії України та історії Слобідської України. Науковець доклав чимало зусиль до підготовки істориків найвищої кваліфікації як член двох спеціалізованих рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій.

З 1956 року він гідно торував шлях від студента, аспіранта, доцента до поважного професора, доктора історичних наук Каразінського університету.

Василь Іванович був талановитим адміністратором. Він працював керівником іноземного відділу, деканом

підготовчого факультету для іноземних громадян (1973–1977 роки), проректором з навчальної роботи (1977–1982 роки), з 1981 до 1991 року — завідувачем низки кафедр університету. З 1992 року його доля була нерозривно пов'язана з кафедрою українознавства.

За свою довгу та плідну кар'єру професор був відзначений численними нагородами: орденом «Знак Пошани», «Медаллю імені В. Н. Каразіна», «Знаком відмінника освіти» Міністерства освіти і науки України, численними почесними грамотами міського та всеукраїнського рівнів.

Його приязне доброзичливе ставлення до колег і студентів, незмінна бадьорість і заповзятість у роботі та житті залишаться для нас зразком!

Глибоко сумуємо й висловлюємо щирі співчуття рідним і близьким Василя Івановича, розділяємо гіркоту втрати.

ШАНУЄМО ІМЕНА

ЗАГИНУВ, ЗАХИЩАЮЧИ УКРАЇНУ, ВИПУСКНИК ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ СЕРГІЙ РИБІН: УНІВЕРСИТЕТ СПІВЧУВАЄ...

6 серпня 2024 року під час бойового виходу на Торезькому напрямку загинув доброволець, аеророзвідник 150-ї бригади ЗСУ, випускник історичного факультету 2021 року Сергій Рибін.

ПАМ'ЯТЬ

ПІШОВ З ЖИТТЯ ВИДАТНИЙ ФІЗИК, ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРОФЕСОР УНІВЕРСИТЕТУ ЮРІЙ БЕРЕЖНОЙ: УНІВЕРСИТЕТ СПІВЧУВАЄ...

З глибоким сумом повідомляємо, що в ніч з 8 на 9 серпня 2024 року пішов з життя заслужений діяч науки і техніки України, професор Юрій Анатолійович Бережной.

Юрій Анатолійович – видатний фізик-теоретик, фахівець з квантової механіки та теоретичної ядерної фізики в Україні. Науковець розробив теорію пружного і непружного дифракційного розсіювання частинок з урахуванням розмиття ядерної поверхні, теорію поляризації явищ у дифракційних процесах, також запропонував нову α -частинкову модель з дисперсією ядер вуглецю, кисню й неону.

Його наукова й викладацька діяльність нерозривно пов'язана з Каразінським університетом. Після завершення навчання й захисту кандидатської дисертації Юрій Анатолійович почав читати лекції з теоретичної ядерної фізики в університеті. Він написав кілька монографій та підручників по квантовій механіці і теорії ядра, зокрема три з них спільно з академіком Олександром Ахієзером.

З 1979 до 2010 року науковець обіймав посаду завідувача кафедри теоретичної ядерної фізики Каразінського університету. Сотні випускників з вдячністю згадують його лекції, викладацький хист і вміння зацікавити.

Наукові досягнення Юрія Бережного були відзначені як в університеті, так і на державному рівні. Він був лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки в команді зі своїми учнями та колегами за роботу «Структура та взаємодія атомних ядер в пружних, непружних і радіоактивних процесах» (2019 рік). Національна академія наук двічі відзначила його своїми преміями:

імені О. С. Давидова (2000 рік) та імені К. Д. Синельникова (2016 рік). Університет вшанував його почесним званням «Заслужений професор Харківського національного університету» (2005 рік).

Глибоко сумуємо й висловлюємо щирі співчуття рідним і близьким Юрія Анатолійовича, розділяємо гіркоту втрати. Світла пам'ять про нього назавжди залишиться в наших серцях!

ШАНСМО ІМЕНА

ЗАГИНУВ, ЗАХИЩАЮЧИ УКРАЇНУ, ДОЦЕНТ КАФЕДРИ ЕКОЛОГІЧНОГО МОНІТОРИНГУ ТА ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ ННІ ЕКОЛОГІЇ АРСЕНІЙ РЯБЕНЬКИЙ: УНІВЕРСИТЕТ СПІВЧУВАЄ...

З глибоким сумом повідомляємо, що 11 серпня 2024 року загинув доцент кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи навчально-наукового інституту екології Арсеній Вікторович Рябенський.

Зі слів колег, мудрий та іронічний, яскравий, ерудований, людина з безмежною жагою до життя, і з край гострим почуттям справедливості, мужній, надійний, оптимістичний, і найголовніше – Воїн. Доля війна розпочалась для Арсенія Вікторовича з Афганістану. Потім він став на захист незалежної України у 2014 році. Одразу 22 лютого 2024 року знову на фронт.

«Своїх потрібно захищати. А я це вмю

робити добре». «Та що зі мною станеться, я фартовий» – говорив боець з характером Арсеній друзям.

Після вкрай важкого поранення та тривалого лікування у 2023-му, отримав інвалідність, але, знову пішов на фронт зі словами: «Я мушу це робити!»

11 серпня його не стало... Біль нестерпний. Та люта ненависть до тих, хто відібрав непересічну людину, люблячого сина, чоловіка, батька, надійного друга, неординарного викладача...

Але герої не вмирають! Вони стають янголами й нашими небесними захисниками та заступниками!

ПАМ'ЯТЬ

ПІШОВ З ЖИТТЯ КОЛИШНІЙ ДИРЕКТОР ЦЕНТРУ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОЛЕГ ШИЛО: УНІВЕРСИТЕТ СПІВЧУВАЄ...

комп'ютерних технологій університету, випускник механіко-математичного факультету 1972 року Олег Леонідович Шило.

Олег Леонідович народився 22 серпня 1950 року в місті Здолбунів Рівненської області. Після закінчення у 1967 році середньої школи у місті Алчевськ вступив до ХДУ. Весь трудовий шлях Олега Леонідовича, починаючи з 1974 року, був пов'язаний з Харківським національним університетом імені В.Н. Каразіна. Він був висококваліфікованим фахівцем, пройшовши усі ступені службового росту від інженера-програміста до керівника Центру. Багато років він самовіддано працював, не рахуючись з витратами свого часу заради поліпшення роботи Центру комп'ютерних технологій та зробив значний внесок у його розвиток.

Олега Леонідовича знали й поважали не лише співробітники Центру, а й численні працівники усіх факультетів та інших підрозділів університету, роботу яких обслуговував Центр. Він запам'ятався усім як відповідальна та доброзичлива людина, до якої завжди можна було звернутися за допомогою у вирішенні питань з впровадження в роботу сучасної комп'ютерної техніки.

Олег Леонідович залишиться у нашій пам'яті доброю, порядною, ерудованою людиною.

Університетська спільнота висловлює щирі співчуття рідним і близьким Олега Леонідовича Шила. Свігла пам'ять про нього буде жити в серцях усіх, хто його знав.

З глибоким сумом повідомляємо, що 14 липня 2024 року на 74-му році пішов у засвіти колишній директор Центру